

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره: کارشناسی

رشته: فقه شافعی

دانشکده الهیات و معارف اسلامی

مصوب جلسه مورخ ۸۵/۴/۲۷ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه فقه شافعی دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده و در یکصد و چهل و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مورخ ۸۵/۴/۲۷ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته : فقه شافعی

مقطع : کارشناسی

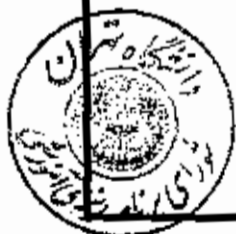
- برنامه درسی دوره کارشناسی رشته فقه شافعی که توسط اعضای هیأت علمی گروه آموزشی فقه شافعی دانشکده الهیات و معارف اسلامی بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.
- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.
  - هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه برسد.

جلیل راشه محصل
دبیر شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه

محمود کمره ای
معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۸۵/۴/۲۷ شورای برنامه ریزی آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی رشته فقه شافعی در مقطع کارشناسی صحیح است. به واحد ذربط ابلاغ شود.

عباسعلی عمید زنجانی
رئیس دانشگاه

فصل اول

مشخصات کلی رشته

فصل اول
مشخصات کلی

از لحاظ تاریخی مذهب شافعی از مذهب فقهی با سابقه در ایران به شمار می‌رود. تسامح و تیسیر، دعوت به همدلی و وفاق و توصیه به اجتناب از اختلاف به عنوان یکی از مبانی اولیه و روح غالب بر فتاوی و اجتهادات این مذهب، دو نتیجه تاریخی قابل ملاحظه به دنبال داشته است: نخست استقبال آزادانه اقلاری از ایرانیان از این مذهب و تقیّد بسیاری از مردان نامدار ایرانی به فتاوی و اجتهادات آن؛ مردان صاحب نام و فرهنگ سازی چون امام فخر الدین رازی، حجّة الاسلام امام محمد غزالی، امام الحرمین جوینی، عبد القاهر جرجانی، شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی، خواجه نظام الملک، مولانا شمس الدین حافظ، شیخ فرید الدین عطار نیشابوری، عضد الدین ایچی، محمد شهرتانی و امثال ایشان. دوم همزیستی مسالمت آمیز این مذهب و پیروان آن با دیگر مذاهب اسلامی و پیروان آنها؛ امری که خود موجب تضمین بقای این مذهب و گذر آن از بحران‌ها و چالش‌های تاریخی در عین حفظ اصول و قواعد بنیادین شده است.

اهل تشیع در کنار احترام عامی که برای تمام مسلمانان قائل‌اند اعتماد و توجه خاصی به شافعیان دارند و آنان را بیشتر از پیروان دیگر مذاهب به خود نزدیک می‌دانند. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران هم مذهب شافعی را به رسمیت شناخته است. از لحاظ سوابق آموزش عالی نیز آنچه در خور توجه است این است که در دانشگاه تهران از دیرباز تدریس فقه و اصول فقه این مذهب مورد توجه بوده و بیش از نیم قرن است که کرسی فقه شافعی در این دانشگاه فعال بوده و دانشکده الهیات و معارف اسلامی سالهاست که در این زمینه فعالیت آموزشی دارد. دوره نوین پذیرش دانشجوی رشته فقه شافعی نیز از سال ۱۳۶۹ هر ساله با جذب و آموزش دانشجویان متقاضی این رشته همگام با سایر رشته‌های دانشکده الهیات و معارف اسلامی به فعالیت مشغول بوده و به تربیت نیروهای متخصص در این زمینه همت گماشته است.

تعریف:

دوره کارشناسی فقه شافعی یکی از دوره‌های آموزشی نظام آموزش عالی کشور است که در آن اجتهادات و فتاوی فقهی و آرای اصولی فقیهان و اصولیان شافعی مذهب به دانشجویان این رشته آموخته می‌شود و آنان را برای پژوهش و اظهار نظر کارشناسانه در زمینه فقه و اصول فقه آماده می‌سازد.

هدف:

هدف از تأسیس این دوره، تربیت و تأمین کارشناسان مورد نیاز دستگاه قضایی به ویژه برای رسیدگی به احوال شخصیه پیروان مذهب شافعی، فراهم آوردن امکان کسب معلومات با شیوه دانشگاهی برای افراد علاقمندی که امکان تحصیل در حوزه‌های علمیه را ندارند و تربیت کارشناسان آشنا به مسائل دینی جهت خدمت در قسمتهای کارشناسی مراکز و مشاغل آزاد می‌باشد.

ضرورت و اهمیت: با در نظر گرفتن اینکه درصد قابل ملاحظه‌ای از ایرانیان اهل سنت و جماعت پیرو مذهب شافعی‌اند و با توجه به اهتمام قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و با عنایت ویژه مقامات و مسؤولان بلند پایه نظام به این مذهب و اقبال علاقه‌مندان برای فراگیری، مقارنه و مقایسه آرا و نظریات مذاهب مختلف که فقه شافعی یکی از آنها است و نیز تأمین نیروهای متخصص جهت پاسخگویی به نیازهای ملموس و عملی جامعه؛ وجود، تداوم و تقویت رشته فقه شافعی ضرورت می‌یابد.

طول دوره و شکل نظام:

رشته فقه شافعی به صورت کارشناسی پیوسته بوده و طول دوره، حداکثر و حداقل واحدهایی که دانشجوی مجاز به انتخاب آنها در هر نیمسال است، شرایط قبولی در هر درس، شرط معدل، مشروط شدن، موانع ادامه تحصیل و دیگر وظایف و مسؤولیتهای دانشجویان بر اساس ضوابط مندرج در آیین نامه کلی دوره کارشناسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی و سایر مقررات مربوط خواهد بود. در حال حاضر طول هر نیمسال درسی ۱۶ هفته، زمان آموزش هر واحد تئوری هفته‌ای یک ساعت و هر واحد عملی هفته‌ای دو ساعت است.

تعداد و نوع واحدها:

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی فقه شافعی منطبق بر برنامه‌ها و مقررات آموزشی موجود خواهد بود. هم اکنون تعداد واحدهای این دوره بر اساس مقررات جاری ۱۲۵ واحد است که به صورت تئوری و عملی ارائه شده و شامل چهار گروه اصلی: دروس عمومی (۱۱ واحد)، دروس پایه (۲۸ واحد)، دروس تخصصی (۷۸ واحد) و دروس اختیاری (۱۸ واحد) است. دانشجویان موظفند از میان ۱۸ واحد اختیاری تعداد ۸ واحد را بگذرانند.

نقش و توانایی فارغ التحصیلان:

فارغ التحصیلان این رشته در زمینه‌های زیر می‌توانند به ارائه خدمت پرداخته و نیازهای جامعه را مرتفع سازند:

- ۱- تربیت کارشناسان متخصص و توانا جهت تدریس در مدارس و مراکز آموزش و پرورش به ویژه در مناطقی که اهل سنت در آن ساکن هستند.
- ۲- تربیت و تأمین نیروهای کارآمد قضایی برای تصدی مقام قضا در محاکم به ویژه برای رسیدگی به احوال شخصیة پیروان مذهب شافعی.
- ۳- وجود افراد متخصص برای اظهار نظر و بیان آرای مذهب شافعی.
- ۴- تأمین نیروی کارآمد و مستعد جهت ادامه تحصیل و پژوهش در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری.
- ۵- تربیت کارشناسان و نیروهای خبره برای ارائه خدمت در ادارات، نهادها و سازمانها و ارگانهای دولتی و خصوصی.

شرایط و ضوابط ورود به رشته:

داوطلبان ورود به دوره کارشناسی فقه شافعی علاوه بر شرایط عمومی پذیرش دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور لزوماً باید از پیروان یکی از مذاهب فقهی اهل سنت باشند. در حال حاضر پذیرش در این رشته از طریق کنکور سراسری و به شیوة انتخاب رشته متمرکز انجام می‌پذیرد و پس از اعلام نهایی پذیرفته‌شدگان این رشته توسط سازمان سنجش آموزش کشور، این افراد از طریق مراجعه به دانشگاه محل تحصیل، ثبت‌نام می‌نمایند.

فصل دوم

جداول دروس

فصل دوم
جداول دروس

الف - جدول دروس عمومی دوره کارشناسی رشته فقه شافعی

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۴۸	-	۴۸	۲	فارسی عمومی	۱
-	۴۸	-	۴۸	۲	زبان عمومی	۲
-	۳۲	۳۲	-	۱	تربیت بدنی (۱)	۳
تربیت بدنی (۱)	۳۲	۳۲	-	۱	تربیت بدنی (۲)	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	آیین زندگی	۵
-	۱۶	-	۱۶	۱	جمعیت و تنظیم خانواده	۶
-	*	*	*	*	معارف اسلامی (۱)	۷
-	*	*	*	*	معارف اسلامی (۲)	۸
-	*	*	*	*	تاریخ اسلام	۹
-	*	*	*	*	متون اسلامی	۱۰
-	*	*	*	*	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن	۱۱
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	۲۰۸	۶۴	۱۴۴	۱۱	جمع	

توضیح: از مجموع ۲۰ واحد دروس عمومی مصوب شورای عالی برنامه ریزی ۱۱ واحد به شرح فوق برای دوره کارشناسی رشته فقه شافعی انتخاب شده و سایر واحدها به علت اینکه غالباً در برنامه دروس پایه و تخصصی برنامه ریزی شده‌اند به عنوان دروس عمومی تدریس نمی‌شوند.

ب - جدول دروس پایه دوره کارشناسی رشته فقه شافعی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱.	آموزش زبان عربی (۱)	۴	۶۴	-	۶۴
۲.	آموزش زبان عربی (۲)	۶	۹۶	-	۹۶
۳.	آموزش نحو عربی (۱)	۴	۳۲	-	۳۲
۴.	آموزش نحو عربی (۲)	۴	۳۲	-	۳۲
۵.	قرائت متون فرهنگی عربی	۲	۳۲	-	۳۲
۶.	ترجمه از عربی به فارسی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲
۷.	ترجمه از عربی به فارسی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲
۸.	منطق	۲	۳۲	-	۳۲
۹.	کلام	۲	۳۲	-	۳۲
۱۰.	آشنایی با علوم حدیث	۲	۳۲	-	۳۲
۱۱.	آشنایی با قرآن کریم	۲	۳۲	-	۳۲
۱۲.	آشنایی با ادیان بزرگ	۲	۳۲	-	۳۲
۱۳.	تاریخ اسلام	۲	۳۲	-	۳۲
۱۴.	مبانی کامپیوتر و کاربرد آن	۲	۳۲	-	۳۲
	جمع کل واحدها	۳۸	۵۴۴		۵۴۴

ج - جدول دروس تخصصی دوره کارشناسی رشته فقه شافعی

پیشیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	-	۳۲	۲	مبایده فقه	۱.
-	۳۲	-	۳۲	۲	مبایده اصول	۲.
مبایده فقه - مبایده اصول	۶۴	-	۳۲	۲	کلیات حقوق	۳.
مبایده فقه - مبایده اصول	۶۴	-	۶۴	۴	فقه عبادی (۱)	۴.
فقه عبادی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	فقه عبادی (۲)	۵.
حقوق تعهدات	۳۲	-	۳۲	۲	فقه مدنی (۱)	۶.
فقه مدنی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	فقه مدنی (۲)	۷.
فقه مدنی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	فقه مدنی (۳)	۸.
فقه مدنی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	فقه مدنی (۴)	۹.
مبایده فقه	۳۲	-	۳۲	۲	فقه مدنی (۵)	۱۰.
فقه مدنی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	فقه مدنی (۶)	۱۱.
فقه مدنی (۱) الی فقه مدنی (۳)	۳۲	-	۳۲	۲	قواعد فقه (۱)	۱۲.
مبایده فقه - مبایده اصول	۶۴	-	۶۴	۴	اصول فقه (۱)	۱۳.
اصول فقه (۱)	۶۴	-	۶۴	۴	اصول فقه (۲)	۱۴.
اصول فقه (۲)	۶۴	-	۶۴	۴	اصول فقه (۳)	۱۵.
اصول فقه (۳)	۶۴	-	۶۴	۴	اصول فقه (۴)	۱۶.
آشنایی با قرآن کریم	۳۲	-	۳۲	۲	آیات الاحکام (۱)	۱۷.
مبایده فقه	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ فقه و فقهاء (۱)	۱۸.
تاریخ فقه و فقهاء (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ فقه و فقهاء (۲)	۱۹.
علم الحدیث	۳۲	-	۳۲	۲	احادیث فقهی	۲۰.
کلیات حقوق	۳۲	-	۳۲	۲	حقوق تعهدات	۲۱.

جدول دروس تخصصی دوره کارشناسی رشته فقه شافعی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۲۲	حقوق خانواده (۱)	۲	۳۲	-	۳۲
۲۳	حقوق خانواده (۲)	۲	۳۲	-	۳۲
۲۴	حقوق جزای عمومی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲
۲۵	حقوق جزای عمومی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲
۲۶	حقوق جزای اختصاصی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲
۲۷	حقوق جزای اختصاصی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲
۲۸	آیین دادرسی مدنی	۲	۳۲	-	۳۲
۲۹	آیین دادرسی کیفری	۲	۳۲	-	۳۲
۳۰	زبان تخصصی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲
۳۱	زبان تخصصی (۲)	۲	۳۲	-	۳۲
۳۲	زبان تخصصی (۳)	۲	۳۲	-	۳۲
۳۳	فقه تطبیقی (۱)	۲	۳۲	-	۳۲
	جمع کل واحدها	۷۸	۱۲۴۸		۱۲۴۸

د - جدول دروس اختیاری دوره کارشناسی رشته فقه شافعی

پیشنیاز	ساعت			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
فقه مدنی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	فقه مدنی (۷)	۱.
فقه تطبیقی (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	فقه تطبیقی (۲)	۲.
قواعد فقه (۱)	۳۲	-	۳۲	۲	قواعد فقه (۲)	۳.
آشنایی با علوم قرآن	۳۲	-	۳۲	۲	آیات الاحکام (۲)	۴.
اصول فقه (۱) تا (۳)	۳۲	-	۳۲	۲	مقاصد شریعت	۵.
حقوق تعهدات	۳۲	-	۳۲	۲	مسئولیت مدنی	۶.
مبایدهای فقه مبادی اصول	۳۲	-	۳۲	۲	مآخذشناسی فقه و اصول	۷.
ندارد	۳۲	-	۳۲	۲	روش تحقیق در علوم انسانی	۸.
زبان تخصصی (۳)	۳۲	-	۳۲	۲	زبان تخصصی (۴)	۹.
	۲۸۸	-	۲۸۸	۱۸	جمع کل واحدها	

* - گذراندن هشت واحد از مجموع واحدهای اختیاری، الزامی است.

فصل سوم

سرفصل دروس

فصل سوم
سر فصل دروس

آموزش زبان عربی (۱)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با واژگان، ترکیبات و جملات ساده عربی

سرفصل: (با تکیه بر مصوت‌های کوتاه، بلند و مرکب)

نقش‌های اصلی واژه در زبان عذبی

ترکیب‌های واژگانی (اضافی، وصفی، اضافی - وصفی)

شناخت انواع جمله (اسمیه و فعلیه)

آشنایی با ساختار جملات ساده و گسترده

بازشناسی نحوه کاربرد ابزارهای زبانی (حروف ربط، حروف جر، حروف نصب و...)

فعل و وجوه آن (خبری، التزامی و...)

منبع:

«کتاب آموزش زبان عربی ۱» تألیف: دکتر آذرتاش آذرنوش، مرکز نشر دانشگاهی

آموزش زبان عربی (۲)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۶

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش زبان عربی (۱)

هدف: آشنا ساختن دانشجویان با ساختارهای گوناگون زبان عربی و تقویت توان قرائت، فهم و

تکلم به این زبان

سرفصل:

آشنایی با انواع قیدهای ساده و تذکیبی در زبان عربی (حال، تمییز، قید بیانی و...)

شناخت اشکال گوناگون جملات ربطی (ان، لکن، ف و...)

شناخت اشکال گوناگون جملات موصولی (مبهم، معین و...)

آشنایی با پرکاربردترین ساختارهای ویژه زبان عربی مانند: کلا و کلتا، ما ان و...)

شناخت انواع فعلهای کمکی در زبان عربی و چگونگی استعمال آنها مانند: کاد + مضارع، عاد +

مضارع، مازال + مضارع و...)

منبع:

کتاب آموزش زبان عربی (۲) تألیف: دکتر آذرتاش آذرنوش، مرکز نشر دانشگاهی

آموزش نحو عربی (۱)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش زبان عربی (۲)

هدف: آموزش ساختارهای نحوی عربی با نظر به مصطلحات کلاسیک (اعراب، بنا و مرفوعات)

سرفصل:

شناخت انواع معذب و مبنی (اسم و فعل)

شناخت انواع اسم منصرف و غیر منصرف

شناخت مواضع رفع، نصب و جزم فعل مضارع

شناخت انواع اسم مرفوع و احکام آنها: مبتدا - خبر - فاعل - نائب فاعل - اسم کان و اخواتها - اسم

کاد و اخواتها - اسم حروف شبیه به لیس - خبر لای نفی جنس و...

منبع:

میادی العربیه (۳) تألیف رشید الشرتونی، اعداد: حمید محمدی، انتشارات دارالعلم

آموزش نحو عربی (۳)

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش نحو عربی (۱)

هدف: آموزش ساختارهای نحوی عربی با نظر به مصطلحات کلاسیک (منصوبات و مجرورات)

سرفصل:

شناخت انواع اسم منصوب و احکام آنها: مفعول مطلق - مفعول به (اعم از اغراء، تحذیر، اختصاص، اشتغال...) - منادی - مفعول له - مفعول فیه - مفعول معه - حال - تمییز - استثناء
شناخت انواع اسم مجرور و احکام آنها: مجرور به جرّ - مضاف الیه و اضافه معنوی و لفظی

منبع:

میادی، العربیه (۳) تألیف: رشید الشرتونی، اعداد: حمید محمدی، انتشارات دارالعلم

قرائت متون فرهنگی عربی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش زبان عربی (۲)

هدف: آماده سازی دانشجو در خواندن متون عربی و اعمال اعراب‌های لازم

سر فصل درس: ۱۰ متن از دوران‌های مختلف (از نهج البلاغه تا آثار طه حسین با نمایشنامه‌های عربی از توفیق الحکیم، محمود تیمور...) انتخاب شده دانشجو آنها را می‌خواند و اعراب گذاری می‌کند. اعراب گذاری او در کلاس اصلاح شده، استاد به تجزیه و تحلیل عبارت‌ها می‌پردازد تا فهم آنها را به نحو عمیقی به ذهن دانشجو نزدیک سازد. توضیحات نحوی پیوسته تکرار می‌شود تا دانشجو نحوه اعمال آنها را بهتر بیاموزد.

منبع:

گزیده‌های نظم و نثر عربی از مجموعه کتابهایی که در همین زمینه چاپ و منتشر شده است.

ترجمه از عربی به فارسی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آموزش زبان عربی (۲)

هدف: آموزش عملی ترجمه از عربی به فارسی

سرفصل: از آنجا که ترجمه پیش از هر درس دیگری مورد استفاده بعدی دانشجویان قرار می‌گیرد، ناچار تدریس آن طی برنامه دقیق انجام خواهد گرفت. گزینش متن ترجمه، بسیار حساس و مختلف است. تعداد ۱۵ قطعه از کتابهای کهن تا معاصر، اختیار شده، کلمات دشوار و ترکیب‌های پیچیده آنها در حاشیه شرح می‌گردد. آنگاه دانشجو، ترجمه آنها را در کلاس عرضه کرده به کمک استاد تصحیح می‌نماید. در این درس، جوانب زبان فارسی با عنایت خاص مراعات می‌شود. ترجمه‌های ارائه شده توسط دانشجویان مقایسه خواهد شد، و بهترین را با نظر استاد به عنوان ترجمه نهایی انتخاب می‌کنند. یکی از تکلیف‌هایی که به دانشجو داده می‌شود، بررسی انتقادی متونی است که ترجمه و چاپ شده است. مراد از این بررسی و نقد در حقیقت آن است که دانشجو از کوشش‌های یک مترجم تجربه‌دار و نحوه برخورد او با کلمات و ساختارهای دشوار عربی آگاه شود.

منابع:

متون برگزیده از سوی بخش عربی

ترجمه از عربی به فارسی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ترجمه از عربی به فارسی (۱)

هدف: آموزش عملی ترجمه از عربی به فارسی

سرفصل: ۱- گزینش ده متن (هر متن حدود یک صفحه A4) از دورانهای مختلف و بیان تفاوت‌های زبان متون و نحوه ترجمه آنها به اسلوب‌های مناسب هر زمان.
۲- آگاهی بر تئوری‌های معروفی ترجمه که اینکه بیشتر در علم زبانشناسی بررسی می‌شود. آموزش این تئوری‌ها به دانشجویان امکان می‌دهد که هنگام کار، پیشاپیش شیوه‌ای را که می‌خواهد در ترجمه به کار برد، انتخاب کند.
این درس بر پایه گفتارهای استاد استوار می‌گردد و دانشو تفصیل آن را در منابع دیگر می‌خواند.

منابع:

کتاب درباره ترجمه ، تألیف چندین نویسنده، نشر دانشگاهی
آیین ترجمه (چند کتاب از ۱- زرین کوب ۲- معروف ۳- فرزانه و فاتحی نژاد)

منطق

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی اجمالی با مباحث علم منطق

سرفصل:

تعریف علم منطق و نقش راهبردی آن

فرآیند تفکر و خطاپذیری آن

منطق تعریف: - اقسام تعریف - شرایط و ضوابط منطقی تعریف - خطاپذیری ذهن در تعریف

منطق استدلال: - قضیه و اقسام آن - استدلالهای مباشر - قیاس استثنایی - قیاس اقترانی -

استقراء و تمثیل - مغالطات - شناخت ارکان علوم

منابع:

المنطق و مناهج البحث، عبدالهادی فضلی

منطق: دکتر قراملکی، مبانی منطق: دکتر اژه‌ای

کلام

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی اجمالی با اصول عقاید اسلامی به روش استدلالی

سرفصل:

تعریف علم کلام و جایگاه آن در معارف اسلامی

ضرورت معرفت به اصول عقاید دینی

اثبات وجود خدا

یگانگی خدا

اوصاف ثبوتی خداوند

عدل الهی

نبوت عامه و خاصه

نیاز جامعه به امام، شرایط امام از دیدگاه فریقین

امامت ائمه شیعه

معاد روحانی و جسمانی

منابع:

النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر: فاضل مقداد

سرمایه ایمان ملا عبدالرزاق لاهیجی.

گوهر مراد ملا عبدالرزاق لاهیجی.

کشف المراد: علامه حلی

آشنایی با علوم حدیث

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با منابع و مصطلحات حدیث

سرفصل:

اصطلاحات اولیه مانند حدیث، اثر، خبر، سنت، روایت

الف - تقسیمات حدیث شامل:

- اقسام کلی حدیث: متواتر و واحد

- اقسام اصلی خبر واحد: صحیح، حسن، موثق، ضعیف

- اقسام حدیث ضعیف

- اقسام مشترک

- تحمل حدیث

- شرایط راوی، جرح و تعدیل

- قواعد و شروط فهم حدیث

منابع حدیثی شیعه: اصول اربعه - کتب اربعه شیعه - جوامع حدیثی در دوره متأخران

منابع حدیث اهل سنت: مصنفات اولیه - مسانید حدیثی مثل مسند احمد بن حنبل و... - صحاح و

سنن حدیثی - کتب جوامع حدیثی در دوره متأخران

منابع:

درسنامه علم حدیث: علی نصیری.

تاریخ عمومی حدیث دکتر مجید معارف. درایة الحدیث: کاظم مدیر شانه‌چی.

علم الدرایه تطبیقی: سید رضا مؤدب. دانش درایه الحدیث: ربیانی. اصول الحدیث: عبدالهادی

فضلی ترجمه اقبال

آشنایی با قرآن کریم

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی اجمالی با علوم قرآن، تفسیر و فهم آن
سرفصل:

- ۱- اسامی و اوصاف قرآن کریم
- ۲- حقیقت قرآن کریم ذیل آیات (اعراف: ۴۵، زخرف: ۳ و ۴، بروج: ۲۲، هود: ۱).
- ۳- تاریخ قرآن شامل مباحث ارتباط خداوند با پیامبر (وحی و نزول)، انتقال وحی به مردم (شفاهی، کتبی)، حفظ و نگهداری (حافظه، کتابت و...)
- ۴- تحریف ناپذیری، حقانیت، اعجاز و تحدی قرآن
- ۵- مقدمات لازم برای ورود به تفسیر
- ۶- تفسیر و تأویل و تفاوت آن دو
- ۷- نمونه‌ای از تفسیر قرآن کریم (تفسیر سوره حمد)

منابع:

- پژوهشی در تاریخ قرآن   سید محمد باقر حجتی
تفسیر سوره حمد از المیزان فی تفسیر القرآن؛ سید محمد حسین طباطبایی
البيان فی تفسیر القرآن؛ سید ابوالقاسم خوئی
صیانه القرآن عن التحریف؛ محمد هادی معرفت
الاتقان؛ جلال الدین سیوطی
آموزش علوم قرآنی؛ محمد هادی معرفت
شناخت قرآن؛ علی‌اکبر کمالی دزفولی

آشنایی با ادیان بزرگ

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ادیان بزرگ غیر از اسلام

سرفصل:

الف - آشنایی با اصطلاحات و مفاهیم دین، ملت، مذهب، شریعت، سنت، ایمان، کلام، الهیات،

اسطوره، تناسخ، توحید، آنیمیزم، توتیمیزم ...

ب - سیری اجمالی در تاریخ ادیان:

آشنایی با ادیان هند و بودایی

آشنایی با آئین زرتشتی

آشنایی با یهود

آشنای با مسیحیت.

منابع:

تاریخ جامع ادیان، جان ناس ترجمه: علی اصغر حکمت

جهان مذهبی، ادیان در جوامع امروز ترجمه گواهی نوشته ویر رابرت

ادیان آسیایی مهرداد بهار

هندونیزم: سن ترجمه پاشایی

تاریخ اسلام

نوع درس: پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخ اسلام از بعثت پیامبر (ص) تا پایان خلفای راشدین

سرفصل:

- ارائه طرح کلی درس، مقدمه‌ای در ضرورت مطالعه تاریخ به ویژه تاریخ اسلام، معرفی منابع قدیم و جدید - اوضاع جغرافیایی، اجتماعی، فکری، سیاسی جزیره العرب پیش از ظهور اسلام به منظور شناخت تأثیر آن بر دوره اسلامی - نسب رسول خدا (ص) از اسماعیل تا عبدالله، ولادت آن حضرت و مهمترین رویدادهای زندگی وی تا بعثت - بعثت، مراحل دعوت، نخستین گروندگان به اسلام، شیوه‌های دعوت پیامبر (ص) با استناد به آیات و روایات، هجرت به حبشه - روشهای مقابله مشرکان (مذاکره، وعده و وعید، شکنجه و آزار و...)، وفات ابوطالب و خدیجه، گسترش دعوت به خارج از مکه (طائفه و یثرب) - مقدمات هجرت، اوضاع سیاسی - اجتماعی یثرب، بیعت عقبه اول و دوم، هجرت به یثرب و پیامدهای آن در مدینه (تشکیل جامعه و حکومت نوپای اسلام) و مکه، پیمان نامه عمومی، عقد اخوت، بنای مسجد و... - برخوردهای نظامی قریش و مسلمانان (علل و پیامدها): غزوة بدر، احد، رجیع و بئر معونه و دیگر رویدادها تا سال سوم هجرت - بررسی غزوة خندق، صلح حدیبیه، فتح مکه، حنین، طائف و دیگر رویدادها تا سال هشتم هجرت - نحوه تعامل و برخوردهای نظامی یهودیان و مسلمانان (علل و پیامدها): بنی قینقاع، بنی نضیر، بنی قریظه و خیبر؛ - گسترش اسلام در جزیره العرب و دعوت از سران دولتهای همجوار، غزوة موتة، تبوک، حجه الوداع، واقعه غدیر، میراث کلی عصر نبوت - رحلت پیامبر (ص)، پایان عصر تنزیل و

آغاز عصر تأویل. علل شکل‌گیری واقعه سقیفه و بررسی کنشها و واکنشها - پیامبران دروغین، اهل رده و بررسی فتوحات (علل و پیامدها) - مهمترین اقدامات و حوادث دوره خلافت سه خلیفه اول - علل اعتراض به عثمان و قتل او و زمینه‌ها و شرایط به خلافت رسیدن علی (ع) - مهمترین رویدادهای دوره خلافت علی (ع) (جنگ جمل، صفین، نهروان...) - شهادت امام علی (ع) و خلافت حسن (ع) و بررسی و تحلیل خلافت شش ماهه اول آن حضرت.

منابع:

قرآن کریم، نهج البلاغه، سیره ابن اسحق: محمد بن اسحق. سیره ابن هشام، مغازی و اقدی، تاریخ طبری، فتوح البلدان: بلاذری، الجمل: شیخ مفید، وقعه الصفین: نصر بن مزاحم، تاریخ زندگانی پیامبر اسلام: محمد ابراهیم آیتی. سیره رسول الله: زریاب خویی. تشیع در مسیر تاریخ: جعفری، ترجمه آیت اللهی. تاریخ اسلام، فیاض، تاریخ تحلیلی اسلامی: جعفر شهیدی، جانشینی محمد: مادلونگ

مبانی کامپیوتر و کاربرد آن

نوع : پایه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مبانی سخت افزار و نرم افزار و اینترنت

سرفصل:

- ۱- آشنایی با ساختمان کامپیوتر (اجزای سخت افزاری)
- ۲- آشنایی با سیستم عامل (windows)
- ۳- نرم افزارهای دفتری (Word, Excel, Power Point) آن، آشنایی با نرم افزارهای Excel , Word ,
- ۴- مبانی اینترنت، (آشنایی با web ساختن صفحات web، موتورهای جستجو و پست الکترونیکی)
- ۵- آشنایی با نرم افزارهای مخصوص مطالعات دینی و الهیات

مبادی فقه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اصطلاحات مقدماتی فقه و آمادگی آنان برای فهم مطالب دروس تخصصی.

سرفصل: تعریف فقه، بیان موضوع، اهداف، ویژگیهای عمومی فقه، سیر اجمالی تدوین و تحول فقه، معرفی منابع و مآخذ معتبر فقهی، بیان مفاهیم و اصطلاحات بنیادین فقه.

منابع:

المدخل لدراسة الشريعة الاسلامية، تألیف: دکتر عبد الکریم زیدان ۱۴۱۶ق

المدخل الفقهي عام تألیف: احمد الزرقاء ۱۹۹۷

المدخل فی التعریف بالفقه الاسلامی تألیف: محمد مصطفی شلی ۱۹۷۶

مدخل لدراسة الشريعة الاسلامية تألیف: دکتر یوسف القرضاوی ۱۹۹۳

مبادی فقه و اصول تألیف: دکتر علیرضا فیض ۱۳۸۱ش

مبادی اصول

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اصطلاحات مقدماتی اصول فقه و آمادگی آنان برای فهم مطالب دروس تخصصی.

سرفصل: تعریف اصول فقه، بیان موضوع، اهداف، ویژگیهای عمومی اصول فقه، سیر اجمالی تدوین و تحول اصول فقه، معرفی منابع و مآخذ معتبر اصول فقه، بیان مفاهیم و اصطلاحات بنیادین اصول فقه.

منابع:

الورقات، تألیف: امام الحرمین جوینی ۱۳۷۶ ش

المدخل لدراسة الشريعة الاسلامیة تألیف: عبدالکریم زیدان ۱۴۱۶ ق

الوجیز فی اصول الفقه تألیف: دکتر وهبة الزحیلی ۱۳۸۱ ش

الوجیز فی اصول الفقه تألیف: دکتر عبدالکریم زیدان ۱۳۸۰ ش

اصول الفقه تألیف: دکتر بدران ابوالعین بدران ۱۹۷۷

علم اصول الفقه تألیف: دکتر مصطفی الخن ۱۹۹۹

مبادی فقه و اصول تألیف: دکتر علیرضا فیض ۱۳۸۰ ش

کلیات حقوق

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبادی فقه، مبادی اصول

هدف: آشنایی دانشجویان با مفاهیم کلی علم حقوق و آمادگی آنان برای درک
مباحث اختصاصی

سرفصل: مفهوم حق، شاخه‌های علم حقوق، مفهوم و اوصاف قاعده حقوقی، منابع حقوقی،
قلمرو زمانی و مکانی اجرای قاعده حقوقی، اقسام حق، تملک، انتقال، زوال و
اجرای حق.

منابع:

مقدمه علم حقوق تألیف: دکتر ناصر کاتوزیان ۱۳۸۰ش

مقدمه علم حقوق تألیف: دکتر محمد جعفر جعفری لنگرودی ۱۳۷۹ش

دیباچه‌ای بر دانش حقوق تألیف: محمد حسین ساکت، ۱۳۷۵ش

فقه عبادى (١)

تعداد واحد: ٤

نوع واحد: نظرى

پيشنياز: مبادئ فقه، مبادئ اصول

هدف: يادگيرى تحليلى احكام طهارة و صلوة

سرفصل: احكام طهارت (غسل، وضو، تيمم) احكام و اقام صلوة، شروط صحت، شروط وجوب، اركان، ابعاض، هيئات، متحبات، مكروهات و نواقض صلوة، صلوة نافله، صلوة ميت.

منابع:

الفقه المنهجى تأليف: دكتور مصطفى الخن و ديگران ١٤١٢ق

الاقناع فى شرح الفاظ ابي شجاع تأليف: محمد الشرينى الخطيب ١٤١٥ق

منهاج الطالبين تأليف: يحيى بن الشرف النووى

الاقناع فى الفقه الشافعى تأليف: ابو الحسن الماوردى

عمدة السالك و عمدة الناسك تأليف: شهاب الدين احمد بن النقيب المصرى

الوجيز فى الفقه تأليف: امام محمد غزالى ١٤١٧ق

فقه عبادى (۲)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظرى

پيشنياز: فقه عبادى (۱)

هدف: يادگيرى تحليلى احكام صوم و حج

سرفصل: صوم (شروط وجوب، مستحبات، مكروهات، مفطرات، قضا و كفارات صوم)، زكات (شروط وجوب، اموال زكوى، نصاب و مصارف زكات، فطر) حج (شروط وجوب، ارکان، واجبات و مناسك حج).

منابع:

عمدة المسالك و عمدة الناسك تأليف: شهاب الدين احمد بن النقيب المصرى

منهاج الطالبين تأليف: يحيى بن الشرف النووى

نهاية المحتاج تأليف: شهاب الدين الرملى

مغنى المحتاج تأليف: محمد الشرينى الخطيب ۱۳۶۷ق

روضه الطالبين تأليف: يحيى بن شرف النووى

الصيام و رمضان تأليف: عبد الرحمن حمن حبنكة الميدانى ۱۳۹۸ق

فقه السنة تأليف: السيد سابق ۲۰۰۳

فقه الزكاة تأليف: يوسف القرضاوى ۱۹۸۵

فقه مدنی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: حقوق تعهدات

هدف: یادگیری تحلیلی عقود معین

سرفصل: بیع، ربا، خيارات و سلم

منابع:

الفقه المنهجي تأليف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

منهاج الطالبین تأليف: يحيى بن شرف النووي

نهاية المحتاج تأليف: شهاب الدين الرملي ۱۴۰۱ق

احكام البيوع تأليف: عبد القادر الخوجه

حقوق مدنی تأليف: دکتر سيد حسن امامی ۱۳۷۶ق

قانون مدنی

فقه مدنی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه مدنی (۲)

هدف: یادگیری تحلیلی عقود معین

سرفصل: صرف، قرض، اجاره، جعاله و مضاربه.

منابع:

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

منهاج الطالبین تألیف: یحیی بن شرف النوری

معنی المحتاج تألیف: محمد الشریفی الخطیب

حقوق مدنی تألیف: دکتر سید حسن امامی ۱۳۷۱ش

حقوق مدنی تألیف: دکتر ناصر کاتوزیان ۱۳۷۸ش

قانون مدنی

فقه مدنی (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه مدنی (۱)

هدف: یادگیری تحلیلی عقود معین

سرفصل: وکالت، ضمان کفالت، حواله، شفعه

منابع:

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

المهذب تألیف: ابواسحاق الشیرازی ۱۴۰۱ق

منهاج الطالبین تألیف: یحیی بن شرف النوی

مغنی المحتاج تألیف: محمد الشریینی الخطیب

حقوق مدنی تألیف: دکتر سید حسن امامی ۱۳۷۱ش

قانون مدنی

فقه مدنی (۴)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه مدنی (۱)

هدف: یادگیری تحلیلی عقود معین

سرفصل: رهن، ودیعه، عاریه، شرکت

منابع:

الفقه المنهجي تأليف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

منهاج الطالبین تأليف: يحيى بن شرف النووي

مغنی المحتاج تأليف: محمد الشريفي الخطيب

حقوق مدنی تأليف: دکتر سيد حسن امامي ۱۳۷۱ش

حقوق مدنی تأليف: دکتر ناصر کاتوزيان ۱۳۷۶ش

قانون مدنی

فقه مدنی (۵)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبادی فقه

هدف: یادگیری تحلیلی مسائل ارث

سرفصل: ارث (اسباب، شروط، ارکان و موانع ارث، طبقات ارث، ذوی الفروض، عصابات، ذوی الارحام، سهم الارث وراث، حجب، عول، تعصیب و مناسخه).

منابع:

الفقه المنهجي تأليف: دكتور مصطفى الخن و ديگران ۱۴۱۲ق

ارث، وصیت، وصایت، تأليف: دكتور سيد اسعد شيخ الاسلامي ۱۳۷۳ش

احكام الموارث في الشريعة الاسلامية تأليف: محمد علي الصابوني ۱۹۹۸

منهاج الطالبين تأليف: يحيى بن شرف النووي

فقه مدنی (۶)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه مدنی (۱)

هدف: یادگیری تحلیلی احکام وصیت، وصایت، وقف، هبه و صلح

سرفصل: وصیت، وصایت، وقف، هبه، صلح

منابع:

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

ارث، وصیت، وصایت تألیف دکتر سید اسعد شیخ الاسلامی ۱۳۷۳ش

الوصایا فی الفقه الاسلامی تألیف: محمد سلام مذکور ۱۹۸۹

مغنی المحتاج تألیف: محمد الشریینی الخطیب

نهاية المحتاج تألیف: شهاب الدین الرملى

قانون مدنی

قواعد فقه (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه مدنی (۱) الی فقه مدنی (۳)

هدف: یادگیری قواعد حاکم بر اشیاء و نظائر احکام فقهی و چگونگی تطبیق فروع بر اصول

سرفصل: قواعد انما الاعمال بالنیات، الضرر يزال، المشقة تجلب التيسیر، العادة محكمة، البین لا یزول

بالشک و...

منابع:

القواعد الفقهیه باب دهم از کتاب المدخل الفقہی العام تألیف: مصطفی احمد الزرقاء ۱۴۱۹ق

شرح القواعد الفقهیه تألیف: احمد الزرقاء ۱۴۱۷ق

القواعد الفقهیه تألیف: علی احمد الندوی ۱۴۱۸ق

القواعد الفقهیه تألیف: دکتر یعقوب بن عبد الوهاب الباحثین ۱۴۲۱ق

الاشیاء و النظائر تألیف: جلال الدین السیوطی ۱۴۱۹ق

قواعد فقه تألیف: ابو الحسن محمدی

قواعد فقه تألیف: دکتر سید مصطفی محقق داماد

المشور فی القواعد تألیف: بدرالدین الزرکشی

اصول فقہ (۱)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبادی فقہ، مبادی اصول

هدف: یادگیری تحلیلی مفهوم و تاریخچه اصول فقہ، حکم و اہلیت

سرفصل: تعریف اصول فقہ، تاریخچه اصول فقہ، مباحث حکم و اہلیت و عوارض اہلیت.

منابع:

الوجیز فی اصول الفقہ تألیف: دکتر عبد الکریم زیدان ۱۴۱۵ق

اصول الفقہ تألیف: محمد الخضری بک ۱۴۱۱ق

اصول الفقہ تألیف: محمد ابو زہرہ

المدخل الی علم اصول الفقہ تألیف: دکتر محمد معروف الدوالیبی ۱۹۹۹

اصول الاستنباط تألیف: السید علی تقی الحدری

اصول فقه (۲)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه (۱)

هدف: یادگیری تحلیلی ادله اثبات احکام و کیفیت استناد به آنها در استنباط احکام

سرفصل: مباحث ادله (کتاب، سنت، اجماع، قیاس، عقل، استحسان، مصالح، سدّ ذریعه، عرف و مذهب صحابی).

منابع:

الوجیز فی اصول الفقه تألیف: دکتر عبد الکریم زیدان ۱۴۱۵ق

اصول الفقه تألیف: محمد الخضری بک ۱۴۱۱ق

اصول الفقه تألیف: محمد ابو زهره

المدخل الی علم اصول الفقه تألیف: دکتر محمد معروف الدوالیبی ۱۹۹۹ق

اصول الاستنباط تألیف: السید علی نقی الحیدری

اصول فقه (۳)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه (۲)

هدف: یادگیری تحلیلی مباحث الفاظ اصول فقه و کیفیت استناد به آنها در استنباط احکام

سرفصل: مباحث الفاظ (عام، خاص، مشترک، مؤول، مجمل مبین، مفهوم موافق، مفهوم مخالف و طرق دلالت الفاظ).

منابع:

الوجیز فی اصول الفقه تألیف: عبد الکریم زیدان ۱۴۱۵ق

اصول الفقه تألیف: محمد الخضری بک ۱۴۱۱ق

اصول الفقه تألیف: محمد ابو زهره

المدخل الی علم اصول الفقه تألیف: دکتر محمد معروف الدوالیبی ۱۹۹۹

اصول الاستنباط تألیف: السید علی نقی الحیدری

اصول فقہ (۴)

تعداد واحد: (۴)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقہ (۳)

هدف: یادگیری تحلیلی مباحث اجتهاد و تقلید و طرق تعدیل و ترجیح ادلہ

سرفصل: مباحث اجتهاد و تقلید و تعادل و ترجیح، نسخ، آداب و شرایط فتوی

منابع:

الوجیز فی اصول الفقہ تألیف: دکتر عبد الکریم زیدان ۱۴۱۵ق

آداب الفتوی و المفتی و المستفتی تألیف: یحیی بن الشرف النوری

اصول الفقہ تألیف: محمد الخضری بک ۱۴۱۱ق

اصول الفقہ تألیف: محمد ابو زهره

المدخل الی علم اصول الفقہ تألیف: محمد معروف الدوالیبی ۱۹۹۹

اصول الاستنباط تألیف: السید علی تقی الحیدری

مقدمہ کتاب «الحلال و الحرام فی الاسلام» تألیف: دکتر یوسف القرضاوی ۱۳۸۲ش

آیات الاحکام (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تفسیر و علوم قرآنی

هدف: آشنایی با آیات ناظر بر احکام فقهی و کیفیت استنباط احکام از آنها

سرفصل: آیات راجع به قصاص، صوم، نکاح، طلاق، حجاب، زنا، قذف.

منابع:

روائع البیان فی تفسیر آیات الاحکام تألیف: محمد علی الصابونی ۲۰۰۱

الجامع لاحکام القرآن تألیف: محمد بن احمد الانصاری القرطبی ۱۹۹۷

احکام القرآن تألیف: ابوبکر بن العربی

کنز العرفان تألیف: فاضل مقداد

تأریخ فقه و فقہا (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبادی فقه

هدف: آشنایی دانشجویان با خصوصیات تشریح در عصر پیامبر ﷺ، خلفای راشدین و عصر اموی تا آغاز شکل گیری مذاهب.

سرفصل: تشریح در مکه، تشریح در مدینه، تشریح در دوران خلفای راشدین و تفاوت آن با عصر پیامبر ﷺ، مکتب اهل رأی و اهل حدیث و ویژگی های آن مکاتب، فقهای بارز در این دوره و قواعد و مبانی استنباط حکم از نظر آنان.

منابع:

تأریخ الفقه الاسلامی تألیف: بدران ابو العین بدران ۱۹۹۳

تأریخ التشریح الاسلامی تألیف: محمد الخضری بک ۱۹۹۲

تأریخ الفقه الاسلامی تألیف: دکتر محمد یوسف موسی

تأریخ فقه و فقہا تألیف: دکتر ابو القاسم گرجی ۱۳۸۱ ش

نظرة عامة فی تأریخ الفقه الاسلامی تألیف دکتر علی حسن عبد القادر

خلاصة تأریخ التشریح الاسلامی تألیف: عبد الوهاب خُلاف

تاریخ فقه و فقها (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ فقه و فقها (۱)

هدف: آشنایی دانشجویان با نحوه شکل‌گیری مذاهب و ویژگیهای مهم آنها و معرفی فقهای برجسته مذاهب با تأکید بر مذهب شافعی

سرفصل: بررسی و شناخت علل شکل‌گیری مذاهب، تأثیر اوضاع سیاسی اجتماعی در رشد یا انحطاط مذاهب، اصول و قواعد استنباط نزد فقهای برجسته مذاهب، تأثیر مذاهب بر یکدیگر، بیان ادوار فقهی تا عصر حاضر، خصوصیات هر یک از ادوار فقهی و ویژگیهای کتب فقهی هر دوره.

منابع:

تاریخ الفقه الاسلامی تألیف: بدران ابو العین بدران ۱۹۹۳

تاریخ التشریح الاسلامی تألیف: محمد الخضری بک ۱۹۹۲

تاریخ الفقه الاسلامی تألیف: دکتر محمد یوسف موسی

تاریخ فقه و فقها تألیف: دکتر ابو القاسم گرجی ۱۳۸۱ش

نظرة عامة فی تاریخ الفقه الاسلامی تألیف: دکتر علی حسن عبد القادر

خلاصة تاریخ التشریح الاسلامی تألیف: عبد الوهاب خلیف

احادیث فقهی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: علم الحدیث

هدف: آشنایی با احادیث ناظر بر احکام فقهی و کیفیت استنباط احکام از آنها.

سرفصل: بررسی احادیث راجع به وضو، قنوت نماز، صلاة المصافر، بیع، طلاق،ظهار، لعان

منابع:

بلوغ المرام من ادلة الاحکام تألیف: ابن حجر العسقلانی ۲۰۰۲

سبل السلام تألیف: الصنعانی ۱۴۱۳ق

صحاح ستہ

نیل الاوطار تألیف: الشوکانی

الموطأ تألیف: امام مالک بن انس ۱۹۹۴

حقوق تعهدات

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کلیات حقوق

هدف: یادگیری تحلیلی مفهوم و اقسام عقد، شرایط صحت و آثار عقد، مفهوم و اقسام و آثار شرط و سقوط تعهدات.

سرفصل: تعریف عقد، اقسام عقد، انعقاد عقد، شرایط اساسی صحت عقد، آثار عقد، شروط ضمن عقد، سقوط تعهدات.

منابع:

اعمال حقوقی تألیف: دکتر ناصر کاتوزیان

قواعد عمومی قراردادها تألیف: دکتر ناصر کاتوزیان

المدخل الفقهي العام تألیف: مصطفى احمد الزرقاء ۱۴۱۹ق

مصادر الحق في الفقه الاسلامي تألیف: عبد الرزاق احمد السهوري

حقوق مدنی ۳ تألیف: دکتر مهدی شهیدی

حقوق مدنی تألیف دکتر سید حسن امامی ج ۱ ۱۳۷۱ ش

قانون مدنی

حقوق خانواده (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبادی فقه، کلیات حقوق

هدف: یادگیری تحلیلی احکام نکاح و مطالعه تطبیقی آن با قوانین و مقررات موضوعه

سرفصل: مقدمات نکاح، عقد نکاح، ارکان و آثار عقد نکاح

منابع:

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

حقوق خانواده تألیف: دکتر سید حسن صفایی و دکتر اسد الله امامی ۱۳۸۳

حقوق خانواده تألیف: دکتر ناصر کاتوزیان

حقوق خانواده تألیف: دکتر سید مصطفی محقق داماد

ازدواج و پایان آن تألیف: دکتر سید اسعد شیخ الاسلامی ۱۳۷۰

قانون مدنی

حقوق خانواده (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: حقوق خانواده (۱)

هدف: یادگیری تحلیلی طرق انحلال نکاح و مطالعه تطبیقی آن با قوانین و مقررات موضوعه

سرفصل: طلاق، ارکان طلاق، آثار طلاق، خلع، فسخ، ایلاء،ظهار، لعان

منابع:

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

حقوق خانواده تألیف: دکتر سید حسن صفائی و دکتر اسد الله امامی ۱۳۸۳

حقوق خانواده تألیف: دکتر ناصر کاتوزیان

حقوق خانواده تألیف: دکتر سید مصطفی محقق داماد

ازدواج و پایان آن تألیف: دکتر سید اسعد شیخ الاسلامی ۱۳۷۰

قانون مدنی

حقوق جزای عمومی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کلیات حقوق

هدف: یادگیری تحلیلی قواعد عمومی حقوق جزا

سرفصل: تعریف حقوق جزا، شاخه‌های حقوق جزا، رابطه حقوق جزا با علوم دیگر، تحولات حقوق جزا، مفهوم جرم، عناصر تشکیل دهنده جرم: (عناصر قانونی و نتایج آن، زوال عنصر قانونی، عنصر مادی و صورت‌های آن، مسیر مجرمانه، شروع به جرم، جرم محال، جرم عقیم، عنصر معنوی) طبقه بندی جرایم بر حسب عناصر تشکیل دهنده جرم.

منابع:

حقوق جزای عمومی تألیف: دکتر رضا نورپها

التشريع الجنائي الاسلامي مقارناً بالقانون الوضعي تأليف: عبد القادر

عوده، ج ۱۴۱۶۱ق

قانون مجازات اسلامی

حقوق جزای عمومی تألیف: دکتر محمد علی اردبیلی

مقارنه و تطبیق در حقوق جزای عمومی اسلام تألیف: دکتر علیرضا فیض ۱۳۷۸ش

حقوق جزای عمومی تألیف: دکتر پرویز صانعی

حقوق جزای عمومی تألیف: دکتر ایرج گلدوزیان

حقوق جزای عمومی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: حقوق جزای عمومی (۱)

هدف: یادگیری تحلیلی قواعد عمومی حقوق جزا

سرفصل: مفهوم و ارکان مسؤولیت جزایی، مسؤولیت جزایی اشخاص طبیعی، مسؤولیت جزایی اشخاص حقوقی، مسؤولیت ناشی از فعل غیر، شرکت در جرم، معاونت در جرم، علل رافع مسؤولیت جزایی (جنون، صغر، اجبار، اشتباه)، طبقه بندی مجازات‌ها و اقدامات تأمینی، معاذیر معافیت از مجازات، جهات تخفیف مجازات، اسباب تشدید مجازات (تعدد و تکرار).

منابع:

حقوق جزای عمومی تألیف: دکتر رضا نورپها

التشريع الجنائي الاسلامي مقارناً بالقانون الوضعي تأليف: عبد القادر عوده، ج ۱۴۱۶۲ ق
قانون مجازات اسلامی

حقوق جزای عمومی تألیف: دکتر محمد علی اردبیلی

مقارنه و تطبیق در حقوق جزای عمومی اسلام تألیف: دکتر علیرضا فیض

حقوق جزای عمومی تألیف: دکتر پرویز صانعی

حقوق جزای عمومی تألیف: دکتر ایرج گلدوزیان

حقوق جزای اختصاصی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: حقوق جزای عمومی (۲)

هدف: یادگیری کیفیت تجزیه و تحلیل جرایم خاص با تکیه بر قواعد عمومی حقوق جزا

سرفصل: جرایم علیه اشخاص: قتل، ایراد ضرب و جرح، زنا، قذف، اهانت، افتراء، نشر اکاذیب،
بازداشت غیر قانونی

منابع:

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

قانون مجازات اسلامی

حقوق جزای اختصاصی تألیف: دکتر ایرج گلدوزیان

التشريع الجنائي الاسلامي مقارناً بالقانون الوضعي تألیف: عبد القادر عوده، ج ۱۴۱۶۲ق

حقوق جزای اختصاصی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: حقوق جزای اختصاصی (۱)

هدف: یادگیری کیفیت تجزیه و تحلیل جرایم خاص با تکیه بر قواعد عمومی حقوق جزا

سرفصل: جرایم علیه اموال و مالکیت: سرقت، کلاهبرداری، خیانت در امانت، تخریب، صدور

چک غیر قابل پرداخت

منابع:

الفقه المنهجي تأليف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

حقوق کیفری اختصاصی جرایم علیه اموال و مالکیت تألیف: دکتر حسین میر محمد صادقی

قانون مجازات اسلامی

حقوق جزای اختصاصی تألیف: دکتر ایرج گلدوزیان

التشريع الجنائي الاسلامي مقارناً بالقانون الوضعي تألیف: عبد القادر عوده، ج ۱۴۱۶۲ق

آیین دادرسی مدنی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: حقوق تعهدات، فقه مدنی (۱) تا (۳)

هدف: آشنایی با تشکیلات و صلاحیت قضایی، آیین رسیدگی به دعاوی ناشی از اعمال و وقایع حقوقی، امور حسبی و ادله اثبات در فقه و حقوق موضوعه.

سرفصل: قواعد عمومی رسیدگی به دعاوی حقوقی، رسیدگی بدوی، طرق رسیدگی مجدد به احکام، ادله اثبات دعاوی حقوقی و اجرای احکام.

منابع:

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

آیین دادرسی مدنی تألیف: دکتر عبدالله شمس

آیین دادرسی مدنی تألیف: دکتر جلال الدین مدنی

نظام القضاء فی الاسلام تألیف: عبدالکریم زیدان ۱۹۹۵

آیین دادرسی مدنی تألیف: دکتر جواد واحدی

قوانین و مقررات راجع به آیین دادرسی مدنی و اجرای احکام

آیین دادرسی کیفری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: حقوق تعهدات، حقوق جزای عمومی (۱) و (۲)

هدف: آشنایی با تشکیلات و صلاحیت قضایی، آیین رسیدگی به وقایع جزایی و ادله اثبات جرم در فقه و حقوق موضوعه.

سرفصل: سیستم‌های دادرسی کیفری، تشکیلات و صلاحیت دادگاههای کیفری، تحقیقات مقدماتی، رسیدگی بدوی، طریق رسیدگی مجدد به احکام، ادله اثبات جرم در فقه و حقوق.

منابع:

آیین دادرسی کیفری تألیف: دکتر محمود آخوندی
قوانین و مقررات راجع به آیین دادرسی کیفری

آیین دادرسی کیفری تألیف: دکتر محمد آشوری

نظام القضاء فی الاسلام تألیف: دکتر عبدالکریم زیدان ۱۹۹۵

التشريع الجنائي الاسلامي تألیف: عبدالقادر عودة ۱۴۱۶ق

الفقه المنهجي تألیف: مصطفى الخن و همکاران ۱۴۱۲ق

زبان تخصصی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان عمومی

هدف: آشنایی دانشجویان با منابع، متون و مصطلحات اسلامی به زبان انگلیسی

سرفصل:

ISLAM, FIKH, SHARIA. HADITH.

منابع:

The Encyclopedia of Islam

1- ISLAMIC DESK REFERENCE

2- THE ROOTS OF RELIGION

زبان تخصصی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان تخصصی (۱)

هدف: آشنایی دانشجویان با منابع، متون و مصطلحات اسلامی به زبان انگلیسی

سرفصل:

SHAFT'I, SHAFT'IYYA, NAWAWI (MUHYI-AL - DIN)

منابع:

The Encyclopedia of Islam

1- ISLAMIC DESK REFERENCE

2- THE ROOTS OF RELIGION

زبان تخصصی (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان تخصصی (۲)

هدف: آشنایی دانشجویان با منابع، متون و مصطلحات اسلامی به زبان انگلیسی

سرفصل:

SALAT, SAWM, HADD, TALAK, NIKAH.

منابع:

The Encyclopedia of Islam

1- ISLAMIC DESK REFERENCE

2- THE ROOTS OF RELIGION

فقه تطبيقي (١)

تعداد واحد: ٢

نوع واحد: نظري

پيشنياز: حقوق خانواده (١)

هدف: يادگيري و مطالعه تطبيقي مباحث فقهی

سرفصل: نكاح، طلاق، فسخ، خلع، مبارات.

منابع:

الفقه الاسلامي و ادلته تأليف: دكتور وهبة الزحيلي ٢٠٠١

الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية تأليف: زين الدين الجبعي العاطلي

المفضل في احكام المرأة و البيت المسلم تأليف: دكتور عبد الكريم زيدان ١٩٩٨

بداية المجتهد و نهاية المقصد تأليف: ابن رشد الاندلسي ٢٠٠٣

الفقه على المذاهب الاربعة تأليف: عبد الرحمن الجزيري ١٣٩٧ق

الفقه على المذهب الخمسة تأليف: محمد جواد المغنية ١٣٨١

ازدواج و پايان آن تأليف: دكتور سيد اسعد شيخ الاسلامي ١٣٧٠

الاحوال الشخصية تأليف: محمد ابو زهره

الوصايا في الفقه الاسلامي تأليف محمد ملام مذكور

فقه مدنی (۷)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: فقه مدنی (۱)

هدف: یادگیری تحلیلی احکام مساقات، مزارعه، مخایره، عاریه، ودیعه، لقطه و لقیط

سرفصل: مساقات، مزارعه، مخایره، عاریه، ودیعه، لقطه و لقیط

منابع:

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

معنی المحتاج تألیف: محمد الشریبی الخطیب

روضه الطالبین تألیف: یحیی بن الشرف النووی

کفایة الاخیار تألیف: تقی الدین ابوبکر بن محمد الحصنی الدمشقی ۱۴۲۲ق

فقه السنة تألیف: السید سابق

فقه تطبيقي (٢)

تعداد واحد: ٢

نوع واحد: نظري

پيشنياز: فقه تطبيقي (١)

هدف: يادگيري و مطالعه تطبيقي مباحث فقهی

سرفصل: وصيت، وصايت، وقف، نذر

منابع:

الفقه الاسلامي وادلته تأليف: دكتور وهبة الزحيلي ٢٠٠١

الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية تأليف: زين الدين الجبلي العاملي

المفصل في احكام المرأة والبيت المسلم تأليف: دكتور عبد الكريم زيدان ١٩٩٨

بداية المجتهد ونهاية المقصد تأليف: ابن رشد الاندلسي ٢٠٠٣

الفقه على المذاهب الاربعة تأليف: عبد الرحمن الجزيري ١٣٩٧ق

الفقه على المذهب الخمسة تأليف: محمد جواد المغنية ١٣٨١

ازدواج وپايان آن تأليف: دكتور سيد اسعد شيخ الاسلامي ١٣٧٠

الاحوال الشخصية تأليف: محمد ابو زهره

الوصايا في الفقه الاسلامي تأليف محمد سلام مذكور

قواعد فقه (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: قواعد فقه (۱)

هدف: یادگیری قواعد حاکم بر اشباه و نظائر احکام فقهی و چگونگی تطبیق فروع بر اصول

سرفصل: قواعد الاجتهاد لاینقض بالاجتهاد، اعمال الکلام اولی من اهماله، لا مساع للاجتهاد فی

مورد النص، الضرورات تبيح المحظورات، التابع تابع و...

منابع:

القواعد الفقهية (باب دهم از کتاب المدخل الفقهي العام تألیف: مصطفی احمد الزرقاء).

الروضة البهية فی شرح اللمعة الدمشقية تألیف: زين الدين الجبعي العاملي

شرح القواعد الفقهية تألیف: احمد الزرقاء ۱۴۱۷ق

الاشباه و النظائر تألیف: ابن نجيم الحنفي

الاشباه و النظائر تألیف: جلال الدين السيوطي ۱۴۱۹ق

الاشباه و النظائر تألیف: سبكي

القواعد الفقهية تألیف: علي احمد الندوي ۱۴۱۸ق

آیات الاحکام (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با علوم قرآنی

هدف: آشنایی با آیات ناظر بر احکام فقهی و کیفیت استنباط احکام از آنها

سرفصل: آیات راجع به صوم، زکات، قصاص، دیه و...

منابع:

روائع البیان فی تفسیر آیات الاحکام تألیف: محمد علی الصابونی ۲۰۰۱

الجامع لاحکام القرآن تألیف: محمد بن احمد الانصاری القرطبی ۱۹۹۷ق

احکام القرآن تألیف: ابوبکر بن العربی

روح المعانی تألیف: الآلوسی ۱۹۹۸

کنز العرفان تألیف: فاضل مقداد

مقاصد شریعت

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول فقه (۱) تا (۳)

هدف: آشنایی دانشجویان با مقاصد شریعت و انواع و مراتب مصالح مورد نظر شارع در تشریح احکام

سرفصل: مفهوم و ویژگی های مقاصد عمومی شریعت، مفهوم مصلحت، اقسام مصلحت شامل مصلحت معتبر، مصلحت ملغی و مصلحت مرسل، مراتب مصلحت شامل ضروریات، حاجیات، تحسینات و مکملات آنها

منابع:

الموافقات فی اصول الشریعة تألیف: ابواسحاق شاطبی ۱۹۹۰

مقاصد الشریعة تألیف: الطاهر بن عاشور ۲۰۰۰

قواعد الاحکام فی مصالح الانام تألیف: عزالدین بن عبدالسلام ۱۹۹۶

الفروق تألیف: شهاب الدین القرافی ۱۴۰۷ق

مسئولیت مدنی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: حقوق تعهدات

هدف: یادگیری مفهوم، مبانی، منابع، ارکان و آثار مسئولیت مدنی

سرفصل: مفهوم مسئولیت مدنی، مبانی و منابع مسئولیت مدنی، ارکان مسئولیت مدنی،
غصب و استیفای ناروا

منابع:

وقایع حقوقی تألیف: دکتر ناصر کاتوزیان

الفقه المنهجي تألیف: دکتر مصطفی الخن و دیگران ۱۴۱۲ق

مسئولیت مدنی تألیف: دکتر ناصر کاتوزیان

مسئولیت مدنی تألیف: دکتر: حسینقلی حسینی نژاد

مسئولیت مدنی تألیف: دکتر علیرضا یزدانیان

مأخذشناسی فقه و اصول

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبادی فقه، مبادی اصول

هدف: آشنایی دانشجویان با امهات منابع فقه و اصول فقه شافعی

سرفصل: تعریف مأخذ، معرفی مهم‌ترین منابع فقه و اصول فقه شافعی به ترتیب تاریخ تدوین و میزان تأثیر آنها بر نوشته‌های مؤخر. بیان شیوه تبویب و ترتیب مطالب و شرح و تحشیه و تعلیق آنها توسط فقها و اصولین و کیفیت مراجعه و تحقیق در ابواب و مطالب آنها. ارائه نمونه‌هایی بارز از مأخذ فقهی و اصولی در کلاس و معرفی شکلی آنها.

منابع:

طبقات الشافعیه تألیف: تاج‌الدین ابن السبکی، ۱۹۸۷.

- طبقات الشافعیه تألیف: ملا ابوبکر مصنف چوری، ۱۹۹۲.

كشف الظنون تألیف: حاجی خلیفه، ۱۳۷۸ق.

- تاریخ التشریح الاسلامی تألیف: محمد الخضری بک، ۲۰۰۱.

- تاریخ الفقه الاسلامی تألیف: بدران ابوالعینین بدران، ۱۹۹۷.

- المدخل الی مذهب الامام الشافعی تألیف: اکرم یوسف القواسمی، ۲۰۰۳.

روش تحقیق در علوم انسانی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانشجویان با شیوه تحقیق در علوم انسانی

سرفصل: تبیین مفهوم اصطلاحاتی چون، فرضیه، نظریه، قانون، کتابخانه، طبقه بندی کتب، مرجع، دائرة المعارف‌ها، روش‌های تحقیق، فیش برداری، گردآوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل اطلاعات، استنتاج، ارجاع، تنظیم فهرست مطالب و مآخذ، ارزیابی نوشته‌های پژوهشی و نقد و تصحیح متون.

منابع:

روش‌های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آنها در علوم انسانی تألیف: دکتر عزت الله قادری - دکتر مریم سیف نراقی

روش تحقیق در انسان شناختی تألیف: پرتی. ژ. پلتو ترجمه محسن ثلاثی، ۱۳۷۴ش.

پژوهش تألیف: امیر حسین آریانیور، ۱۳۶۱ش.

مآخذ شناسی و استفاده از کتابخانه تألیف: پروین انوار.

آیین گزارش نویسی تألیف: عباس حری، ۱۳۸۱ش.

راهنمای نگارش و ویرایش تألیف: دکتر جعفر یاحقی، ۱۳۷۵ش.

آیین پژوهش و مرجع شناسی تألیف: دکتر حسن احمدی گیوی.

زبان تخصصی (۴)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان تخصصی (۳)

هدف: آشنایی دانشجویان با منابع، متون و مصطلحات اسلامی به زبان انگلیسی

سرفصل:

IDJTIHAD, IDJMA, FATWA.

منابع:

The Encyclopedia of Islam

- 1- ISAMIC DESK REFERENCE
- 2- THE ROOTS OF RELIGION

